

Asia: VN/2774/2026

Hallituksen esitysluonnos laiksi terveydenhuoltolain 51 §:n muuttamisesta (digitaalinen hoidon tarpeen arvio)

Lausunnonantajan taustatiedot

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

Muu

Pidättekö kannatettavana, että esityksessä ehdotetulla tavalla potilas voisi tehdä hoidon tarpeen arvion digitaalisesti ja siinä voitaisiin hyödyntää automaatiota?

Vastaus

Kyllä, kommenttinne: [Hyvil kannattaa ehdotusta, koska kyse on mahdollistavasta lainsäädännöstä. Ehdotuksessa hyvinvointialue voi käyttää hoidon tarpeen arvion tekemisessä automaatiota ja ehdotus mahdollistaa digitaalisen hoidon tarpeen arvion käyttöön ottamisen perusterveydenhuollossa. Digitaalinen kehitys on niin nopeaa, että kaikkia sovellusmahdollisuuksia on vaikea arvioida tällä hetkellä. Kokonaisuutta on vaikea hahmottaa, koska toisaalta voidaan tehdä digitaalisia päättelysääntöjä ja toisaalta hyödyntää tekoälyä, minkä hyödyntäminen tuo omat haasteensa kokonaisuuteen. Digitaalisen hoidon tarpeen rinnalla potilaalla on aina oikeus ammattilaisen tekemään arvioon ja tämä on välttämätöntä. Suostumus ja selkeä informaatio tarvitaan siitä, että kyseessä on automaatioon perustuva ratkaisu.]

Pidättekö kannatettavana, että esityksessä ehdotetulla tavalla digitaalisen hoidon tarpeen arvion tekemisessä voitaisiin hyödyntää tekoälyä?

Vastaus

Kyllä, kommenttinne: [Kyllä. Digitaalinen ja automaatioon perustuva hoidontarpeen arvio mahdollisesti auttaa resurssien kohdentamisessa, mutta tästä voi tulla myös palveluiden kysyntää lisäävä palvelukanava, mikäli palvelu tuo esille piilossa ollutta hoidon tarvetta. Tällöin paine siirtyy hoidon tarpeen arviointia seuraavalle palveluportaalle. . Toisaalta pohdittavaksi jää, mitä lisäarvoa digitaalisesta hoidon tarpeen arvioinnista tulee asiakkaille tai hyvinvointialueille. Nyt jo digitaalisesti kykenevät kansalaiset tekevät usein tekoälykonsultaatioita ennen ensimmäistä yhteydenottoaan terveydenhuoltoon.]

Katsotteko, että potilaan oikeudet on esityksessä huomioitu oikealla tavalla?

Vastaus

Ei, kommenttinne: [Potilaan oikeudet herättävät kysymyksiä ja tähän tarvitaan huolellinen perusoikeudellinen pohdinta. Oikeus perinteiseen hoidontarpeen arvioon/ vastaanotolle pääsyyn täytyy turvata ja riittävät resurssit täytyy mahdollistaa myös niiden kansalaisten hoitoon, jotka eivät kykene käyttämään digitaalisia palveluita. Terveyskeskuksen asiakaskunta painottuu ikääntyneeseen ja monisairaaseen väestöön. Hyvil pitää tärkeänä tämän väestön osan palveluita.]

Katsotteko, että virkavastuun kohdentuminen on esityksessä huomioitu oikealla tavalla?

Vastaus

Ei, kommenttinne [-Epäselväksi jää, mikä on tämän esityksen perusteella vastaavan lääkärin valvontarooli tehtävissä, missä tekoäly tekee ratkaisuja.]

Kysymys hyvinvointialueille: missä aikataulussa esityksessä tarkoitetun digitaalisen hoidon tarpeen arvion käyttöönotto olisi mahdollista?

Kirjoita tähän:

- Vastaus riippuu vaikutuksen arvioinneista hyvinvointialueilla. Keille asiakkaille tästä saadaan riittävä lisäarvo, kuinka integraatio muihin järjestelmiin onnistuu ja mitä kustannuksia tietojärjestelmistä aiheutuisi hyvinvointialueilla. Tällä hetkellä kaikilla hyvinvointialueilla kehitetään hoidon jatkuvuus-malleja. Tulee myös jatkossa kriittisesti arvioida, tarvitaanko tulevaisuudessa nykymuotoista hoidontarpeen arviointia. Hyvinvointialueiden taloudelliset resurssit ovat hyvin rajalliset ja täytyy tarkkaan arvioida, mihin esim. tekoälyn kehittäminen suunnataan palvelujärjestelmässä.

Katsotteko, että jatkossa hoidon tarpeen arvion tekemiseen käytettävä järjestelmä tulisi toteuttaa kansallisesti (esityksessä todettu malli A tai B)?

Vastaus

Ei, kommenttinne: [- Ratkaisujen kustannukset ja arvio hyödyistä vaikuttavat tähän.]

Huomioiko esitys mielestänne riittävästi teknologiaa kehittävien yritysten näkökulman?

Vastaus

-

Muut kommenttinne esityksestä:

Kirjoita tähän:

- Yhteenvetona Hyvil toteaa, että esityksen vaikutuksia etukäteen on kokonaisuudessaan erittäin vaikea arvioida. Tähän asti digitaaliset palvelukanavat eivät ole vähentäneet muiden palvelukanavien yhteydenottoja. Digitaaliset palvelut voivat synnyttää yhtäaikaista muiden palvelukanavien käyttöä.

Nyt jo ne kansalaiset, joille digitaalinen maailma on tuttua käyttävät usein ennen yhteydenottoaan hyvinvointialueelle tekoälyn konsultointia. Myös esim. Terveyskirjasto ja Terveyskylä ovat kansalaisten vapaassa käytössä. Tämä jättää pohdintaa siitä näkökulmasta, mitä lisäarvoa tällainen digitaalinen palvelu muodostaa jo nyt käytettävissä olevaan tiedon hakuun ja käsittelyyn.

- Pohdittavaksi jää myös se, miten digitaaliset hoidon tarpeen arvioinnit integroituvat käytettyihin terveystietojärjestelmiin ja millaisia kustannuksia hyvinvointialueille nämä integraatiot aiheuttavat ja onko tämä kustannustehokasta.

Kähärä Kirsti
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy